

STRESZCZENIA

4/2006 Unia Europejska we współczesnym świecie

Jolanta Miluska

Społeczno-kulturowe podstawy procesu kształtowania tożsamości we współczesnym świecie

Proces określenia własnej tożsamości ma specyficzny kontekst historyczny. Odbywa się w szczególnych warunkach społecznych i kulturowych, które różnicują jego przebieg, atrybuty tożsamości, jak również decydują o rodzaju problemów z jej wykreowaniem lub przyjęciem. Dokonujące się współcześnie procesy modernizacji, globalizacji, jak też zmiany ustrojowe w różnych regionach świata (m.in. w Europie Środkowo-Wschodniej, w tym w Polsce) pozwalają sformułować problem wpływu społeczeństwa, a zwłaszcza jego kultury, specyficznych wartości, norm i wzorców zachowań na młodzież i sposób, w jaki rozwiązuje ona swoje fundamentalne zadanie rozwojowe, jakim jest określenie własnej tożsamości.

Marian Golka

Manipulacja a demokratyzacja w społeczeństwie informacyjnym

Współczesne społeczeństwo informacyjne tworzone jest przez stare media (prasę, radio i telewizję) oraz nowe (związane z cyfrowym tworzeniem, przysyłaniem i odbieraniem informacji). Szczególnie media tradycyjne nie są wolne od manipulacji - czyli celowego dążenia do zmiany postaw odbiorców przy ich wyłączonym krytycyzmie. Internet utrudnia manipulację, jednak nie oznacza to, że dobrze wpływa on na procesy demokratyzacyjne. Jego wpływ jest dość ograniczony w tym względzie albo przyczynia się do tzw. demokracji pozornej.

Marcin Adamczak

Napięcia w relacjach transatlantycznych na tle wojny w Iraku. Perspektywa teoretyczna

Artykuł traktuje o kryzysie w stosunkach transatlantycznych na tle wojny w Iraku. Autor przygląda się tym wydarzeniom z perspektywy dwóch teorii stosunków międzynarodowych: (neo)realizmu i społecznego konstruktywizmu, których podstawowe założenia są krótko prezentowane. Artykuł próbuje odpowiedzieć na pytania: co o niedawnych napięciach w stosunkach transatlantycznych powiedzieć mogą wspomniane teorie, czy są w stanie zaoferować nietrywialne wyjaśnienia, czy w ich ramach prognozowano zaistniały rozwój sytuacji i czy pozwalają na predykcje dotyczące przyszłości relacji transatlantycznych.

Krystyna Michałowska-Gorywoda

Traktat konstytucyjny jako umowa rewizyjna traktatów stanowiących Unię Europejską

Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy (Traktat konstytucyjny) przyjęty przez Konwent Europejski 13 czerwca i 10 lipca 2003 r., przedłożony przewodniczącemu Rady Europejskiej obradującej w Rzymie 18 lipca 2003 r. i podpisany 29 października przez przedstawicieli Państw Członkowskich reguluje m.in. następujące najważniejsze kwestie: podział kompetencji pomiędzy

Unię a państwa; wzmocnienie aksjologii Unii; połączenie traktatów, w oparciu o które funkcjonuje Unia; przekształcenie Unii w organizację międzynarodową, przyznanie Unii podmiotowości prawnej; uproszczenie instrumentów prawa pochodnego UE; nowelizację zasad wzmocnionej współpracy; wzmocnienie struktury instytucjonalnej Unii; zmianę zasad głosowania większością kwalifikowaną.

Janusz J. Węc

Kryzys konstytucyjny w Unii Europejskiej

Przedmiotem analizy jest kryzys polityczny w Unii Europejskiej wywołany przez odrzucenie Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy z 29 października 2004 r. w referendum konstytucyjnym we Francji (29 maja 2004 r.) i w Holandii (1 czerwca 2005 r.). W pierwszej części artykułu autor przedstawia podstawowe założenia reformy konstytucyjnej w Unii Europejskiej. Druga część analizy skupia się na procesie ratyfikacji Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy. W ostatniej części artykułu autor próbuje odpowiedzieć na pytanie o sedno kryzysu konstytucyjnego w Unii Europejskiej i rozpatruje trzy różne przyczyny.

Łukasz Bartkowiak

Unia Europejska wobec Bałkanów Zachodnich i Turcji

Artykuł jest poświęcony polityce Unii Europejskiej wobec Bałkanów Zachodnich i Turcji. W publikacji poruszono zagadnienia związane z zaangażowaniem zjednoczonej Europy w stabilizację Bałkanów, reformami realizowanymi w poszczególnych krajach tego regionu, a także aspiracjami europejskimi poszczególnych państw. Poruszony został również problem skomplikowanych relacji Unii Europejskiej z Turcją. Kraj ten postrzegany był, jest i zapewne będzie jeszcze przez długi czas, jako państwo ze względu na religię i kulturę polityczną nie odpowiadające standardom Europy Zachodniej. Autor zwraca uwagę, że integracja Turcji wzbudza ogromne kontrowersje wśród obywateli i polityków, natomiast na przyjęcie państw Zachodnich Bałkanów Unia Europejska nie jest jeszcze gotowa.

Wanda Wyrwińska

Unia Europejska - instytucja - człowiek. Dlaczego integracja może budzić lęk i strach?

Groza integracji tkwi w samym procesie instytucjonalizacji: jest to lęk przed konsekwencjami odpodmiotowienia człowieka albo inaczej: uprzedmiotowienia obywatela - lęk, że biurokracja zastąpi poczucie solidarności ludzkiej. Niemal urealnia się Weberowskie przesłanie, że człowiek przestaje być "panem", a zaczyna być "sługą". Podobnie Jonasowskie roszczenie "parcia naprzód", które jednak nie wybrzmiewa z natury człowieka. Rodziną Europejską nazywamy dziś "instytucję na wzór państwa", a nie więzi i relacje. Strach potęgują przecież zalegalizowane sposoby przymusu i przemocy, jako nieodłączne korelaty formalnych instytucji życia zbiorowego. Unia Europejska jako instytucja skali "makro" może przyczyniać się do poczucia wyobcowania i zagubienia człowieka w świecie życia publicznego.

Grzegorz Chojnacki

Relacje pomiędzy wiarą a rozumem. Dwa skrzydła ducha ludzkiego

Relacja pomiędzy wiarą i rozumem stanowi jedno z najbardziej egzystencjalnych zagadnień, którym zajmuje się człowiek. Chce on bowiem w jakiś sposób dotrzeć do pewności i sensu swojego życia, który jest oparty na prawdzie o nim samym. Zarówno Jan Paweł II, jak i Edyta

Stein wpisują się doskonale w nurt tych poszukiwań, podejmując refleksję na temat ducha ludzkiego, który "unos się na dwóch skrzydłach" - wiary i rozumu. A wszystko po to, aby poznać prawdę, nie częściową, ale absolutną, która uwzględni prawdę nauk szczegółowych, prawdę filozoficzną i prawdę religijną, aby w ten sposób ukazać wartość jej poszukiwań. Wiara i rozum, wychodząc z różnych punktów odniesienia, stosując różne metody poznawcze, stanowiąc dwa odmienne porządki mogą sobie wzajemnie ubogacać i ostatecznie prowadzą do poznania Boga - twórcy wszelkiej prawdy.

Witold Ostant

Zwalczanie terroryzmu we współczesnym świecie

11 września 2001 r. okazał się punktem zwrotnym w postrzeganiu bezpieczeństwa narodowego. Seria zamachów przeprowadzonych na terytorium USA zweryfikowała i potwierdziła potrzebę zacieśnienia współpracy międzynarodowej w walce z globalnym terroryzmem. Współpraca ta, aby była efektywna, powinna zawierać pełen wachlarz dostępnych środków, zaczynając od rozwiązań prawnych, a kończąc na współdziałaniu wyspecjalizowanych służb wywiadowczych, ściganiu i zwalczaniu zagrożenia. Artykuł niniejszy ma pokazać jak dużo zrobiono w dziedzinie zwalczania terroryzmu i jak wiele kwestii pozostaje nadal otwartych. Bez ich rozwiązania niemożliwe staje się efektywne przeciwdziałanie terroryzmowi zgodne z poszanowaniem wypracowanych przez dziesięciolecia zasad i norm międzynarodowych.

Ryszarda Formuszewicz

Prezydencja Austrii w pierwszym półroczu 2006 r.

W pierwszej połowie 2006 r. prezydencję w Unii Europejskiej po raz drugi sprawowała Austria. Skalę wyzwań stojących przed krajem zaliczanych do kategorii małych państw członkowskich wyznaczał przede wszystkim kryzys Unii Europejskiej, zaostroszony odrzuceniem Traktatu Konstytucyjnego we Francji i w Holandii, a w stosunkach wewnętrznych silny eurosceptycyzm społeczeństwa austriackiego. Centralnymi tematami prezydencji były: debata nad przyszłością Unii Europejskiej, negocjacje nad ostatecznym kształtem ram finansowych UE, proces rozszerzenia oraz w sferze gospodarczej wspieranie wzrostu i zatrudnienia. Sytuacja międzynarodowa przyczyniła się do wyeksponowania również kwestii bezpieczeństwa energetycznego. Prezydencja Austrii spotkała się zasadniczo z pozytywnymi reakcjami.

Karolina Wierczyńska

Konflikt cypryjski w kontekście wejścia Turcji do Unii Europejskiej

Artykuł *Konflikt cypryjski w kontekście przystąpienia Turcji do Unii Europejskiej* opisuje problemy, wobec których stanie Turcja przyłączając się do Unii. Pierwsza część pracy poświęcona jest historii konfliktu cypryjskiego i międzynarodowym wysiłkom zmierzającym do jego rozwiązania. W drugiej części rozprawy opisane są reakcje Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na tureckie naruszenia prawa, natomiast w części ostatniej autorka prezentuje wysiłki Turcji na drodze do przystąpienia do Unii oraz stawiane przez Radę Europejską warunki, wśród których znajduje się np. ustanowienie realnej demokracji, przestrzeganie wymogów praw człowieka i rozwiązanie kwestii kurdyjskiej.